

0. Giriş

Turist rehberi: Hoş geldiniz! Kendimi size tanıtmama müsaade edin! Ben turist rehberinizim. Sizleri güzel şehrim Biberach'ta gezdirip, şehrin tarihine doğru bir yolculuğa çıkaracağım.

Turist rehberinin karısı: Eeeh, sevgili kocacığım görünen köy kılavuz istemez ki. Misafirlerimiz zaten Biberach'ın ne kadar güzel bir şehir olduğunu hemen fark etmişlerdir. Onlar, şehir halkının nasıl bir hayat sürdürdüklerini ve ne tür deneyimler yaşadıklarını duymak istiyorlar; konuklarımıza bunları anlatmalısın.

Turist rehberi: Tabii, tabii haklısın. Biberachlılar sadece çok çalışmakla kalmaz, çok da güzel festival kutlarlar. Dört yüz yıllık geleneğimiz Schützen Festivali'ni, on gün, on gece süren kutlamaları düşün.

Biberach an der Riß, Yukarı Svabya'nın kalbinde, Ulm ve Ravensburg arasında yer almaktadır. Eski zamanlarda "Özgür bir İmparatorluk Şehri" olan Biberach, "küçük.güçlü.YukarıSvabyalı" sloganını benimsemiştir. Biberach, patrisyen adı verilen ve 14. yüzyıldan 16. yüzyıla kadar ticaret yapmak için tüm Avrupa'yı dolaşan zengin tüccarlarının mirasına hâlâ sahip çıkmaktadır. Bu dönemin eski görkemi, geniş Pazar Meydanının etrafındaki etkileyici burjuva evlerinde, 14. yüzyıldan kalma Barok tarzındaki yüksek St. Martin Kilisesi'nde, iki adet Orta Çağ döneminden kalma belediye binasında, seküler ve dini otoriteler için hizmet veren iki farklı tahıl ambarında ve kasaba surlarının kalıntılarında açıkça görülmektedir. Bu surların en görkemli parçası olan "Weißer Turm", yani "Beyaz Kule", bugün bile şehri gözetlemeye devam etmektedir. Biberachlılar tüm bu görkemi, pamuk ve ketenden yapılan kaliteli bir kumaş olan fustiyana borçludur; fustiyana, her gün yaklaşık 400 dokumacı tarafından, "Dunken" olarak adlandırılan dokuma mahzenlerinde titizlikle üretilmekteydi. Tarihi bu zamanlara dayanan "Dokumacılar Mahallesi" nadir rastlanan bir bütünlük içinde bugüne kadar gelebilmiştir.

Biberach'ın küçük sokakları insanları gezintiye davet eder. Şifahane alanı ise, iki küçük kilise ve içinde Alman dışavurumcu ressam Ernst Ludwig Kirchner eserlerine ait bir sergi odası ile önemli bir Barok dönemi saray sarrafı olan Dinglinger takılarını bulduran bir müzeye ev sahipliği yapmaktadır. Müzede bunların yanı sıra, 19. yüzyıl "Münih Okulu" akımının temsilcisi sanatçılara ait, antikalar ve tablolarla zenginleşen, benzersiz koleksiyonlara sahip orijinal atölyeler de keşfedilmeye değerdir.

Biberach'ın günümüzdeki refahı modern sanayiye dayanmaktadır: Boehringer Ingelheim, Liebherr, Handtmann, KaVo, Vollmer ve Gerster gibi firmalar Biberach'ta faaliyet göstermektedirler. Orta Çağ'da 4.000 nüfusa sahip olan kasabanın nüfusu bugün yaklaşık 35.000'e ulaşmıştır. Devlet ve özel anaokulları, okullar, liseler ve ulusal çapta tanınmış bir üniversite, eğitim ve öğrenim için geniş bir yelpaze sunmaktadır.

Biberach küçük bir Svabya kasabasının cazibesini korumuştur. Şehrin masalsılığına her an şahit olabilirsiniz. İster tarihi çocuk ve halk festivali Schützenfest'te, ister cumartesi ve çarşamba günleri kurulan, bölgenin en büyük ve en güzel pazarlarından biri olan Biberach Pazarı'nda sohbet ederken, ya da Noel arifesinde, eşsiz bir Biberach geleneği olan "Christkindlerlau" da, yani Bebek İsa'nın inişini izlerken... Üstelik Alpler ve Konstanz Gölü de çok uzak değil. Şehrin tarihine dair daha fazla bilgiye sahip olmak ister misiniz? Biberach sizi bekliyor.

Turist rehberinin karısı: Biz her işi hallederiz! Hatta lehçesiz bir şekilde Yüksek Almanca, İngilizce, Fransızca, İtalyanca, Türkçe konuşabilir ve gerekirse el kol hareketleriyle anlaşabiliriz! Buna rağmen anlayamadık mı? Aman, boşverin. Sadece gelin, tura tıklayın ve yürümeye başlayın. Buna değer.

Tur kapsamındaki sekiz numaralı Gigelturm ile Gigelberg ve dokuz numaralı "WeiÙer Turm" yürüme engeli bulunan insanlar için erişilebilir değildir. Onuncu durak olan Weberberg'e alternatif olarak Ochsenhauser Hof üzerinden erişebilirsiniz. 8. ve 9. durağın içeriklerine herhangi bir konumda ulaşabilir ve anlatılanları herhangi bir durakta dinleyebilirsiniz. Hadi, vakit kaybetmeyelim. Şimdi geçmişte buluşma zamanı. Tarihe ve hikayelere derinlemesine dalalım. Turumuz, 2,5 km'lik bir parkuru ve yaklaşık 1,5 saatlik keyifli bir deneyimi kapsıyor. İyi eğlenceler!

1. Birinci Durak – Altes, neues Rathaus (Eski ve Yeni Belediye Binaları)

Turist Rehberi: Değerli konuklar, Biberach, çok eski zamanlardan beri insanların uğrak yeri olmuştur. Peki, Biberach ismi nereden gelmektedir? "Ach" kelimesi, dere anlamına gelmektedir. Bir zamanlar kunduzların yuvası olan bu derenin etrafına zamanla insanlar yerleşmiştir.

Turist rehberi: Tarihte ilk kez 1083 yılına ait resmi bir belgede Biberach adına rastlanmıştır. 1170 yılı civarında ise Staufer Hanedanı'ndan İmparator Frederick Barbarossa, Biberach Lordları'nın mülklerini satın almıştır. Biberach, 13. yüzyılın sonlarına doğru bir "İmparatorluk Şehri" olmuş ve 1404'ten itibaren de kralın izniyle bağımsızlaşarak bir "Özgür İmparatorluk Şehri" haline gelmiştir. Napolyon Savaşları'nın ardından, 1802 yılında Baden-Uç Beyliği'ne, ve dört yıl sonra da Württemberg Krallığı'na bağlanmıştır.

Turist rehberi (gururla): Şehrin görünümüne iki görkemli belediye binası damgasını vurmaktadır. "Eski Belediye Binası", 1432 yılında Pazar Meydanı'nın yakınına inşa edildi. Sadece 70 yıl sonra, taştan yapılmış yeni bir belediye binası Pazar Meydanı'nda yükseldi. Böylece Biberach sakinleri, Ulm'deki komşularına geç Gotik tarzında bir "şehir şatosu" inşa edebilecek kadar varlıklı, yani onların deyimiyle "taş gibi zengin" olduklarını göstermiş oldular.

Turist rehberi: "Eski Belediye Binası'nın" giriş katında kasaplar için et satış alanı, "Yeni Belediye Binası'nın" zemin katında fırıncılar için satış alanları bulunuyordu. Yani bir bakıma kasaplar ve fırıncılar, şehrin denetimi altında ticaret yapıyorlardı.

Turist rehberi: Bugün zemin katta artık fırın değil, Turizm Danışma Bürosu bulunuyor. Burada meslektaşlarımla rehberli bir şehir turu için rezervasyon yapabilirsiniz.

2. İkinci Durak – Marktplatz und Esel (Pazar Meydanı ve Eşek)

Biberach halkı, burada, muhteşem burjuva evleri arasındaki Pazar Meydanı'nda, tarihe geçen toplantılara katılmak, her türden malın alışverişini yapmak veya sadece sohbet etmek için bir araya gelmiştir ve gelmektedir.

Biberach'ı büyük bir ev olarak düşünecek olursak, Biberach Pazar Meydanı'nı, şehrin salonu olarak da adlandırabiliriz. Gördüğünüz gibi: Muhteşem çatılara sahip bir sürü ev, mükemmel şehir panoraması ve tabii ki arka planındaki kilise manzarasıyla „Gutermann Ailesi“nin evleri. Ara sıra telefonda başı kaldırıp etrafa bakmaya degecek bir yer; böylece bazı binaların üzerindeki aziz heykellerini görmek de mümkün olur. Zamanında bu Aziz heykellerinin binalara yerleştirilmesinin sebebi sadece dini vecibeler değildi. Bugünkü bakış açısına göre incelersek bunu daha çok bir pazarlama taktiği olarak açıklayabiliriz.

Biberach, çoğunluğu Protestan olan bir nüfusa sahip olduğu için, esnafın çoğunluğu Protestanlık mezhebine sahipti. Ancak bunun yanında şehirde Katolik esnaflar da bulunmaktaydı. Katolik esnaflar, kendilerini başka şehirlerden gelen Katolik müşterilere belli edebilmek için bu katolik sembollerini dükkanlarının bulunduğu binalara yerleştirmişlerdi. Örneğin, Katolik eczanesi kendini belli etmek zorundaydı. Yoksa Ulm'dan gelen Katolik tüccarlar, baş ağrılarını yanlışlıkla Protestan ilaçlarıyla tedavi etmeye çalışabiliyorlardı.

Belki Pazar Meydanı'nın hemen bitiminde, köşede duran eski ve görkemli yeşil ev dikkatinizi çekmiştir. „Kleeblatt“ yani „Yonca Evi“ uzak mesafe ticareti yapan çok varlıklı tüccarlara aitti ve 1360'lı yılların başında tamamlandı. Evin alt kısmına at arabaları girebiliyordu, üst katlarda yazıhane, büyük bir oturma dairesi ve hizmetçiler için kat bulunuyordu. En üst katta ise devasa bir erzak ambarı yer alıyordu.

Elbette, Biberach Pazar Meydanı'nda neden bir eşek heykelinin bulunduğu sorusunun cevabını vermeden, bu tarihi mekanın keşfini tamamlamış olmayız. Bu heykelin buraya dikilme nedeni, şehrimizin en ünlü evladı olan Christoph Martin Wieland'ı anmaktır. Wieland, şair, düşünür ve Aydınlanma Dönemi yazarı olarak tanınır. 1733 yılında Biberach yakınlarındaki Oberholzheim isimli köyde doğmuş ve 1813 yılında Weimar'da vefat etmiştir.

"Abderalılar" adlı eserinde "Eşeğin Gölgesi Davası" hikayesi bulunmaktadır. Bu hikaye, eşeği kiralayan bir kişinin eşeğin gölgesini kullanabilmek için ek bir ücret ödemesi gerekip gerekmediği üzerine bir tartışmayı konu alır. Bu manasız anlaşmazlık, eşeğin ölümüne ve antik Yunan cumhuriyeti "Abdera"nın çöküşün eşliğine gelmesine neden olur. Wieland ve "Eşeğin Gölgesi Davası" hikayesi anısına dikilen heykel, burjuva kent toplumunun kendisini eleştiren, hicivsel bir anıttır ve heykeltıraş Peter Lenk tarafından meydana getirilmiştir.

Peter Lenk, heykelin kendisi için anlamını şöyle ifade etmektedir:

"Dönemin hiciv ustası, 250 yıllık Wieland, benim için değerlidir. Sırtında şiddet, karnında dogma, kafasında cinsellik... Wieland'ın Eşeği bize kendini böyle sunar ve bize şu soruyu yöneltir: "Gerçek eşek kim ve başka kimlerin gölgesi var?" Eserin arkasında yatan hikayenin özeti budur. "

Wieland ve Eşek heykeliyle ilgili daha ayrıntılı bilgilere, rehberli şehir turlarımız eşliğinde veya Eşek Heykeli'nin yakınlarındaki bilgilendirme levhasından ulaşabilirsiniz.

3. Üçüncü Durak – Stadtpfarrkirche (Şehir Kilisesi)

Bir kilisenin kulesinde saat bulunması aslında olağan dışı bir şey değildir. Ancak Biberach'ta kilisenin içinde fazladan iki saat kadranı daha bulunmaktadır. Bunun sebebini size birazdan açıklayacağım.

Aziz Martin ve Meryem Şehir Kilisesi, şehirde bir huzur noktasıdır. Bugüne kadar çok şey yaşamıştır: 1531'den itibaren Avrupa'da başlayan reform hareketleri sonucunda 17 Katolik kilise sunağının tamamı kaldırılmıştır.

1548 yılında Biberach'taki reform hareketlerinin etkisiyle Aziz Martin Kilisesi'nin her iki mezhep tarafından ortak kullanılmasına karar verilmiştir. Bu uygulamaya "Simultaneum" adı verilir. Aziz Martin Kilisesi, Almanya'da kesintisiz bir şekilde simultan kullanılan en eski kilise olarak kabul edilmektedir.

1548 yılından itibaren, hangi mezhebin ne zaman ayin yapacağı belirlenmiş ve bu zaman çizelgesine bazı küçük değişikliklerle günümüzde de uyulmaktadır. Kilisenin içinde iki adet saat kadranı bulunmasının sebebi de bu düzenlemedir. Katolik rahip vaaz verdiği yüksek sunaktan bir kadranı görebilirken, Protestan rahip ayini yönettiği merkez koridordan diğer kadranı görebilmektedir.

Şehir kilisesi Yüksek Gotik tarzında inşa edilmiş bir bazilikadır. 1584'te çıkan bir yangın nedeniyle kilise kulesi büyük ölçüde zarar görmüş ve ardından yeniden inşa edilmiştir. Bu sebeple kulenin kubbesi Gotik tarzda değil, yenilendiği döneme ait olan Rönesans tarzındadır. İçeride, fresk ressamı Johann Zick'in 1746-48 yıllarından kalma muhteşem Barok eserlerini görebilirsiniz. Uzun yıllar çoğunlukla çatışmalı bir şekilde kilisede bir arada var olmaya çalışan Protestanlar ve Katolikler, 18. yüzyılda bu mekânın tavanını paylaşmanın bir yolunu buldular. Merkez koridorda 300 m²'den fazla bir alanı kaplayan tavan freski, İsa'nın hayatından her iki mezhebin de inancına uygun kesitleri tasvir eder. Ancak Katoliklerin kullandığı koro bölümü farklı tasarlanmıştır. Bu alan altın varaklar ve ihtişamlı sahte mermerlerle, dönemin Katolik zevkini yansıtır.

Günümüzde, mezhepler arası dini işbirliği anlamına gelen ekümenik anlayış temel bir unsur haline gelmiştir. 1967'den beri tüm çocukların eskiden sadece Protestanlara ait olan vaftiz teknesinde vaftiz edilmeleri bu duruma örnek gösterilebilir. Geçmişte sadece Katolikler tarafından kullanılan „ambon vaaz kürsüsü“, artık her iki mezhep tarafından kullanılmaktadır. Sunak da her iki mezhebe aittir. Barok sanatının ihtişamını deneyimleyebilmek için, merkez koridorun orta kısmında tasvir edilen kubbeye bakmanız gerekir. Kubbenin nasıl giderek yükseldiğini göreceksiniz.

4. Dördüncü Durak – Ulmer Tor (Ulm Kapısı)

Çiftçi: Hadi, acele etmeliyiz, yoksa kapıdan zamanında geçemeyeceğiz! Yumurta kapiya dayandı!

Çiftçi: Bugün bütün gün pazarda dikilmekten ayaklarımız şişti. Şu an canım evde, sıcacık divanhanemde enfes bir yemek yemek istiyor. Ohh, yanında da soğuk bir arpa suyu, değmeyin keyfime!

Çiftçi: Evet, Biberach'ın vergileri can yakıyor. Öğle saatlerinde çıksaydık, belki bir şekilde ödemekten kurtulabilirdik ama akşama kaldığımız için şehirden çıkarken ayakbastı parası ödememiz gerekiyor.

Çiftçi: Ama neyse iyi para kazandık. Lahana, turp, iki okka inek peyniri, bir düzine yumurta, neredeyse dört okka tereyağı... Haydi, kapı yakında kapanacak. Oyalanmadan yola koyulalım da köyümüze varalım.

Çiftçi: Eskiden bu kapiya Şifahane Kapısı derdik. Ama Kral emretmiş: Kapıdan geçen yolun yönü esas alınacakmış artık. Bu yüzden bu kapının adı artık 'Ulmer Tor', yani 'Ulm Kapısı'.

Çiftçi: Dinleyin, kapının en üstündeki çan kulesinden akşam çanı çalıyor! Allah'tan, çobanlıktan dönen oğlanlar ve kızlar kapanış çanı çalmadan kapıdan içeri girmeyi başardılar.

Çiftçi Karısı: "Hadi ama adam, bu kadar konuşma. Şehirden çıkalım artık. Yoksa gece olmadan eve varamayız."

5. Beşinci Durak – Alter Postplatz (Eski Postane Meydanı)

Eski Postane Meydanı, 1851 yılından bu yana "Biberach Yerel Mahkemesi'ne" ev sahipliği yapmaktadır. 1697'de Barok mimarının zarif çizgileriyle yükselmeye başlayan bu ihtişamlı yapı, bir dönem kendi bünyesinde bir kiliseyi de barındırıyordu. Zamanla harabeye dönen kilise, 1812'de yıkıldı. Bina, 1807'de kapatılan "Azize Maria de Victoria Fransisken Manastırı'nın" bir parçasıydı.

Manastırın köklü geçmişi, 1365 yılına uzanır; beş kadının birlikte dini bir yaşam sürmelerini arzulayan bir dul kadının kurduğu vakıf, bu tarihte temellerini atmıştır. Yıllar içinde bu vakıf, kasabanın ekonomik açıdan güçlü dini topluluklarından biri haline gelmiştir. Bu topluluk, geçimini dokumacılıktan, bağışlardan ve vergiden muaf tutuldukları balmumu ticareti ile sağlamıştır. Ayrıca, vakfa yeni katılan kadınlar, çeyizlerini tarikata hediye ederek topluluğun kaynaklarına katkıda bulunmuşlardır.

Reform hareketleriyle birlikte Biberach nüfusunun neredeyse tamamı Protestan oldu. Katolik rahibelerin ise "Protestan şehir" imajını gölgelediği düşüncesi yaygınlık kazandı. Bu nedenle rahibelerden, pek de nazik olmayan bir dille, Buchau adlı şehre gitmeleri istendi; onlar da bu talebe boyun eğmek zorunda kaldı. Ancak Protestanların Schmalkaldik Savaşı'nda mağlup olmasının ardından, 1548 yılında şehirde yeniden Katolik rahibelerin bulunmasının faydalı olacağına karar verildi. Rahibelere bu kez kibarca geri dönüp dönmeyecekleri sorulduğunda, kesin bir dille reddettiler. Bunun üzerine, birkaç at arabasıyla adamlar gönderildi ve rahibeler zorla Buchau'dan alınıp Fransisken Manastırı'na yerleştirildi. Böylece şehir yönetimi, Katolik imparatora "Bakın, şehirde yine Katolik rahibelerimiz var, her şey yolunda" mesajını verebildi.

Manastırın kaldırılmasından sonra bina önce kışla, ardından Orman Müdürlüğü ve Posta Müdürlüğü olarak hizmet verdi. 1819'da ise soylu bir aileye ait Thurn und Taxis Posta Firması tarafından satın alındı. Manastırın Posta İdaresi olarak kullanılması, meydanın isminin zamanla "Postane Meydanı", günümüzde ise "Eski Postane Meydanı" (Alter Postplatz) olarak anılmasına yol açtı.

6. Altıncı durak – Zeughausgasse 4 (Cephane Sokağı Numara 4)

Önünüzde duran ev, Güney Almanya'nın en eski yapılarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu tarihi binada, geleneksel Alman mimarisinin öne çıkan unsurlarından biri olan Eulenloch'u görmek mümkündür. "Eulenloch", yani "baykuş deliği" kavramının ne anlama geldiğini biliyor musunuz? Gelin, birlikte inceleyelim.

Bu ev yaklaşık yedi asırlık bir geçmişe sahiptir. Bilim insanları, ahşap kirişlerinin, kereste kaynaklarının sınırlı olduğu 1318-1319 kış aylarında kesildiğini tespit etmiştir. Ev inşa edilirken köşe kirişleri taşlar üzerine yerleştirilmiş, muhtemelen bu sayede orijinalliğini yaklaşık yüzde 70 gibi yüksek bir oranla koruyarak günümüze kadar ulaşabilmiştir. Köşe kirişlerinin taşlar üzerine yerleştirilmesi, dönemine göre oldukça yenilikçi bir yöntemdi. Bu uygulama yaygınlaşmadan önce, köşe kirişleri doğrudan toprağa yerleştirilirdi. Ancak kirişlerin doğrudan toprağa yerleştirilmesi dayanıklı olmadığından, o döneme ait çok az sayıda ev günümüze ulaşabilmiştir.

Evin çatısında, o dönemde yaygın olan saz kaplama kullanılmıştır. İnşa edildiği yıllarda, bu evde baca bulunmuyordu. Zemin katta yakılan açık ateşin dumanı, neredeyse tüm evin içinden geçerek ya birinci kattaki oturma odasının solundaki açıklıktan ya da çatıdaki "Eulenloch" adı verilen küçük üçgen delikten dışarı çıkardı. Evde dolaşan bu duman, kirişleri adeta tütsüleyerek günümüze kadar sağlam kalmalarını sağlamıştır.

Asıl amacı dumanı evden kolayca uzaklaştırmak olan bu deliğe "Eulenloch" denmesinin nedeni, baykuşların bu açıklıktan içeri girerek evdeki fareleri avlamasıdır. Baykuşlar, haşerelere karşı mücadelede ev sahiplerine büyük katkı sağladılar. Bu nedenle baykuşlar, evlerde hoşgörüyü karşılanırdı.

Evin önündeki küçük hendek de dikkat çekicidir. Bu hendek sayesinde, yıllar içinde sokak seviyesinin ne kadar yükseldiğini gözlemlemek mümkündür.

7. Yedinci Durak – Ochsenhauser Hof (Ochsenhauslular Malikanesi)

Bu ahşap bina yaklaşık 1339-1340 yıllarında inşa edilmiştir.

Ochsenhauslular Malikanesi, eskiden Ochsenhausen Manastırı'nın Biberach'taki idari ve ekonomik merkez binasıydı. O dönemlerde belediyeler, manastırların şehir surları içinde bu tür merkezler kurmasına izin verirdi. Günümüzden bakıldığında, bu tür merkezleri zamanın elçilikleri olarak görebiliriz. Bu malikanelerin sakinleri belirli ayrıcalıklara sahipti, ancak şehir vatandaşı değillerdi; şehirde hiçbir konuda söz hakkına ya da karar verme yetkisine sahip değillerdi. Yine de, şehir için prestij sağlıyorlardı. Daha sonraki dönemlerde Ochsenhauslular Malikanesi eski işlevini yitirerek bir süre Katolik belediye başkanının makamı olarak hizmet vermiş, 1962 yılına kadar ise Biberach Wieland Lisesi olarak kullanılmıştır. Bugün ise şehrin yaşlı vatandaşları için bir buluşma ve kaynaşma merkezi olarak hizmet vermektedir.

Ochsenhauslular Malikanesi'nin yanı sıra, Biberach'ta başka manastır merkezleri ve rezidansları da bulunuyordu. Salem Manastırı, Salmannsweiler Malikanesiyle temsil edilmekteydi. Bu merkezler, manastır mallarının yönetimi için hizmet veriyor; şehir vatandaşlarının faydalandığı haklardan yararlanmayı sağlıyordu. Bunun yanında, gümrüksüz ticaret ve şehrin pazarlarına serbest erişim hakkına sahiplerdi. Ayrıca, seyahat eden rahiplere konaklama, başrahiplere ikamet ve savaş zamanlarında koruma sağlıyordu.

8. Sekizinci Durak – Gigelberg, Gigelturm (Gigel Tepesi ve Gigel Kulesi)

Gigelberg'de, daha önce "Gigelmann" yani Gigel bekçisi olarak bilinen kişinin görev yaptığı Gigel Kulesi yer alır. Gigelmann'ın görevleri nelerdi, gelin birlikte inceleyelim.

Biberach şehrinin silüetini şekillendiren dikdörtgen biçimli Gigelturm ve yuvarlak yapılı Beyaz Kule, "Hochwacht" yani Yüksek Nöbet Kulesi'ne bağlı "Savunma Yolu" aracılığıyla birbirine geçiş imkanı sunar.

Muhtemelen 14. yüzyıl civarında inşa edilen Gigelturm, Biberach'ın tüm kuleleri arasında en eskisidir. "Gigel" kelimesi "zirve" anlamına gelir. Şehrin en yüksek noktasında nöbet tutan Gigelmann'ın görevi, borazanla saatin kaç olduğunu şehirlilere bildirmek ve savaş ya da yangın durumunda alarm vermektir.

İsterseniz, turumuzun rotasını değiştirip Hochwacht'ın geçidinden Hirschgraben'e, yani "Geyik Hendeği'ne" bir göz atabilirsiniz. Hirschgraben, 14. yüzyılın başlarında şehir surlarını inşa etmek için gerekli taşları elde etmek amacıyla kazılmış ve bu şekilde ortaya çıkmış bir hendektir.

9. Dokuzuncu Durak – Weißer Turm (Beyaz Kule)

Karşımızda, 40 metreyi aşan uzunluğuyla “Weißer Turm”, yani “Beyaz Kule” yükselmektedir. 1484’te tamamlanan, Gigel Kulesi’nin yuvarlak kardeşi, şehir için bir statü sembolüydü. Geç Gotik tarzda inşa edilmiş olan kuleyi beyaza boyayan Biberach, özenle korunması gereken bu beyaz kule ile adeta zenginliğini yakınından geçen herkese göstermeye çalışıyordu.

Kulenin duvarları yukarıya doğru gittikçe incelse de, üç metrelik bir kalınlığa sahiptir. Bu kalın duvarlar ve yuvarlak form, kuleyi savunma kulesi olarak ideal bir hale getiriyordu. Ancak, bu nedenle kuşatma toplarının da gözde bir hedefiydi. 1819 yılından itibaren, savunma kulesi işlevinin yanı sıra hapisane olarak da kullanılmıştır.

Orta Çağ’da inşasına başlanan şehir surlarının tamamlanan son parçası Beyaz Kule’ydi. Şehir surları, Beyaz Kule hariç, 24 küçük kuleden ve dört yöne açılan şehir kapılarından oluşuyordu. 19. yüzyılda şehir surlarının unsurları yavaş yavaş kaybolmaya başladı. Şehir kapılarından sadece Ulm Kapısı günümüze kadar ulaşmayı başarmış ve “Eski İmparatorluk Şehri”nin ihtişamını anlatmaya devam etmektedir.

10. Onuncu Durak – Weberberg (Dokumacılar Mahallesi)

Biberach Şehri, Orta Çağ’dan itibaren gittikçe zenginleşmeye başlamıştır. Bunun en önemli sebeplerinden biri, ketenden ve ithal pamuktan yapılan, kaliteli bir kumaş olan fustiyanın üretimi ve ticaretidir.

Dokumacılar, fustiyanlarını satmadan önce kalite kontrol için belediye binasına getirmek zorundaydılar. Yapılan kontrollerin sonunda, kumaşın kalite derecesine göre bir kalite mührü alıyorlardı.

Dokumacı: Şuna bak, aklım almıyor! Sabahın köründe tezgâhıma oturup kumaş dokuyorum, sürekli çalışıyorum, yüz tane sipariş birikmiş! Kumaşımı kalite kontrole götürünce hangi mührü vuruyorlar peki? Boğa değil, Aslan değil, Üzüm değil – mühürlerin en kötüsü, Mektup! Birkaç kırışıklık yüzünden mektuba layık görüyorlar beni! Bir de yetmezmiş gibi, şimdi en yüksek hizmet ücretini ödemem lazım.

Dokumacı: Zaten zor bir dönemden geçiyoruz. Kumaşı öyle parça pinçik etmişler ki, yüksek fiyata satmam mümkün değil; en düşük fiyattan satılacak. Üstelik, kalitesi düşük denilerek uzak diyarlara da göndermeyecekler; şehirde satmak zorunda kalacağım. Bunca emeğim boşa gitti. Şimdi her şeye en baştan başlamak zorundayım.

Dokumacı: Biberach’ın fustiyan dokumacılığındaki ününü duymayan kalmadı. Ulm’den Augsburg’a, Anvers’ten Londra’ya, Valensiya’dan Venedik’e, bütün Avrupa’ya gidiyor bizim kumaşlar. Fustiyan ticareti sayesinde şehir önemli paralar kazanıyor.

Dokumacı: Rutubetli bir bodrumda, ellerimle, çıplak ayaklarımı yere basarak dokuyorum ben bu kumaşları. Peki, benim çıkarım ne? Dokumacılar bir göz evde on kişi yaşarken, tacirler köşeyi dönüyor. Dokumacının karısı: Ah, benim canım kocam! Bizim gibi fukaraların daha çok çalışmaktan başka seçeneği var mı? Bu düzen hep aynı, değişmiyor! Kadınların dokumacılık yapması yasak olmasa, ben de yardım ederdim sana. Şikâyet etmeyi bırak artık! Hadi gel, işinin başına geç.

Dokumacı: Duydunuz mu? Daha pahalı olan iplikleri kullanmaktan başka çarem kalmadı. Neredeyse hiç kâr edemeyeceğim! Neyse, şimdi tezgâhın başına dönme zamanı. Sağlıcakla kalın.

11. Onbirinci Durak – Hozmarkt (Odun Pazarı)

Fotoğraflarınız için güzel bir motif arayışı içindeyseniz, burası doğru bir seçim olacaktır. Derenin üzerindeki küçük köprünün üzerine geçip yönünüzü Beyaz Kule'ye çevirebilirsiniz. Böylece mükemmel bir panoramik manzara önünüze serilecektir. Bu arada, doğrudan karşınızda yer alan kırmızı cepheli bina “Salzstadel”, yani 1513 yılından kalma “Tuz ve Şarap Ambarıdır”.

Sola baktığınızda, 1484 yılından kalma “Stadteich” binasını görebilirsiniz; bu yapının çatısı, Salzstadel gibi basamaklı bir alınlıkla donatılmıştır. İthal edilen ürünlerin düzenli bir şekilde satılması ve ölçü ağırlıkların denetlenmesi, bu binada görev yapan belediye memurlarının sorumluluğundaydı.

Salzstadel'in karşısında “Strölin Evi”ni görebilirsiniz. 1590 yılında, soylu bir aileye mensup Ulm'lu Friedrich Strölin burada kendine bir şehir evi yaptırmıştır. Biberach'ın yüksek sosyitesiyle doğrudan iç içe olmasa da, bu sayede onlara oldukça yakın bir konumda yer alabilmiştir. İki taş aslan heykeli, eskiden kullanılan bir kapıyı bugün hâlâ korumaktadır.

Sağ tarafınızda, cephesinde sarı rengin hakim olduğu “Dinglinger Evi'ni” inceleyebilirsiniz. Dış cephesi sayesinde, eski günlerinin ihtişamını hayal edebildiğimiz bu rezidansın Dinglinger Kardeşlerden biri tarafından finanse edildiği düşünülmektedir. En büyük kardeş Johann Melchior Dinglinger, Saksonya'nın güçlü hükümdarı August'un baş sarrafıydı ve 1664 yılında Biberach'ta doğdu. Dresden'de büyük bir itibara sahip olan Dinglinger'in, beş eşinden ikisi Biberach'lıydı. Acaba memleketinin yemeklerini mi özlemişti?

Meydandaki bir diğer önemli yapı ise “Stadtadvokatenhaus”, yani “Şehir Avukat Bürosu”dur. Evin girişindeki büyük kapıdan ilerleyince, evin arka tarafında şirin bir bahçe görmek mümkündür.

Eskiden bu meydandan Şehir Deresi geçirdi. Biberach'ın giriş kapılarından birine çok yakın olmasına rağmen, dere tertemizdi ve çamaşır yıkama alanı olarak kullanılırdı.

12. Onikinci Durak – Ratzengraben (Çürütme Hendeği)

Saklı bir mesire alanındayız: Ratzengraben.

Eskiden sandal gezileri için tercih edilen bu alan, günümüzde bir dere yatağına dönüştürülerek yeniden doğaya kazandırılmıştır. Özellikle yaz aylarında, gölgeli alanlar insanı durup soluklanmaya davet eder.

Ratzengraben, 14. yüzyılda sellere karşı bir koruma önlemi olarak inşa edilmiştir.

Bir zamanlar, Ratzengraben'in Kiener adı verilen noktasında, şehrin dört bir yanından kadınlar - kız çocukları, hizmetçiler ve yardımcılar - çamaşır yıkamak için bir araya gelirlerdi.

Çamaşır yıkarken, kasabanın ya da şehrin dört bir yanına dair türlü hikâyeler ve dedikodularla vakit geçirmek alışkanlık hâline gelmişti. Böylece bazen mecazen, bazen de gerçekten “kirli çamaşır” ortaya dökülürdü.

Aynı zamanda burada keten de "çürütülüyordu". Bunun için keten bitkisi dereye bırakılırdı. Çürüme süreci esnasında lifler, bitkinin çevresindeki dokudan ayrılırdı. Bu, daha sonra pamuk ve ketenin işlenmesinden ortaya çıkan fustian kumaşı için kaliteli bir keten ipliği elde etmek açısından çok önemliydi.

13. Onüçüncü Durak - Wieland Müzesi ve Parkı

Wieland: Saygıdeğer hanımefendiler ve beyefendiler, on sekizinci yüzyıla hoş geldiniz. Ben Christoph Martin Wieland; çok sevdiğim bahçe evimin önünde sizleri selamlıyorum.

Wieland: Ah, kendimi ne kadar huzurlu hissediyorum! Burası hoş bir sığınak; boş vakitlerimin çoğunu burada geçiriyorum. Etrafımda yalnızca ilham perileri, faunlar ve çayır perileri var. Değirmenleri, köyleri ve kırsalın yumuşak tepelerini buradan görebiliyorum. Bu manzara, her türlü sıkıntıyı unutturabilecek bir güce sahip. Masamda oturup kafiyelerle uğraşır, düşüncelerim ise yaz kelebekleri gibi etrafımda uçuşuyor.

Wieland: Sekiz yıllık bir ayrılıktan sonra memleketime döndüm. Anlaşmazlıkların ve davaların eksik olmadığı bir ortamda, ben de hukuk bürosu direktörü olarak görevlendirildim.

Wieland: Ama unutmayın ki bilim ve edebiyat, çocukluğumdan beri tek uğraşım ve en büyük zevkim olmuştur.

Wieland: Şimdi sevgili dostlarım, gitmeliyim. Sahne beni çağırıyor! Kalemimle edebiyat dünyasını aydınlatmam gerek.

Wieland: Şimdi sizleri, edebiyat ve tutku ile tarih yazdığımız bir yere götürmek istiyorum! Lütfen beni takip edin, dostlarım!

14. Ondördüncü Durak – Komödienhaus (Komedi Evi)

Wieland: Ah, sonunda geldiniz! Değerli, güzel ruhlu dostlarım, hoş geldiniz! 1971’de, tam da burada, Komödienhaus’ta o büyük gün yaşandı!

Wieland: O yıl, Shakespeare’in “Fırtına”sını bu sahnede oynadık. Bu oyunu Almanca’ya ilk kez ben çevirdim ve ilk kez benim yönetmenliğimde sahnelendi. Amacım, Almanca dilini yüceltmek, yükseltmek ve edebiyata yeni bir soluk getirmektir. İtiraf etmeliyim, heyecandan elim ayağıma dolanıyordu.

Wieland: Geriye dönüp baktığımda, Shakespeare’i çevirmeye cesaret etmiş olmak hâlâ tüylerimi diken diken ediyor.

Wieland: Sonra o an geldi! “Fırtına”, benim çevirimle sahnelendi – Shakespeare ilk kez, Almanca dilinde Alman sahnesinde yer aldı. Bu oyun yalnızca sanatı yüceltmekle kalmadı, kalplere de dokundu. Burada, Komödienhaus’ta, coşku ve hayretin bulunduğu bir yerde.

Wieland: Burası, güzel sanatlara yuva olmasının yanında, nasıl desem... oldukça dünyevi bir amaca da hizmet ediyor – Komedi Evi aynı zamanda bir mezbaha! Ve orada, korkuluğun olduğu yerde bir dere

akıyor; kasaplar, kanlı pislikleri uzaklaştırmak için oldukça elverişli olan bu dereден faydalanıyor – tıpkı uyanık rüyalar hakkında felsefe yapan biri gibi. Kelimenin tam anlamıyla “dereye doğru” – yani dereye aşağı. Bana göre, bir prömiyer için uygun bir yer, ne dersiniz? O halde, haydi gidelim! Gelin, sahne bizi bekliyor!

15. Onbeşinci Durak – Der Hospital (Şifâhane)

“Kutsal Ruh Şifâhanesinin” Almancası “Das Hospital” olsa da, Svabya lehçesinde “dr Spittl” olarak adlandırılır. 1239 yılı civarında kurulmuş olup, Württemberg bölgesinde hâlâ varlığını sürdüren en eski vakıftır.

Essendorf’lu şövalyeler Ulrich ve Halwig, Kutsal Topraklar’a yapılan bir Haçlı Seferi’ne katılmış ve sağ salim döndüklerinde, kimsenin ilgilenmediği yoksullar ve hastalar için bir ev, yani bir hastane kuracaklarına dair yemin etmişlerdi. Verdikleri bu sözü, Biberach şehir yöneticisi Bertold Hupmann ile birlikte yerine getirmişlerdir.

Hastanenin görevlerinin merkezinde “Merhamet İlkeleri” olarak adlandırılan vazifeler yer alıyordu. Buna, hastaların bakımı yanında ölülerin gömülmesi de dahildi; tüm bu hizmetler Allah rızası için, yani ücretsiz olarak yapılırdı. Ayrıca, “Kutsal Ruh Şifâhanesi”nde hacılar da ücretsiz konaklama hakkına sahipti. Ancak, kurucuların ve bağışçıların ruhu için her gün dua etmek zorunluymuştu.

14. yüzyıla kadar şifâhane, bugünkü “Heilig-Geist-Kirche”nin (Kutsal Ruh Kilisesi) bulunduğu Protestan mezarlığında idi. Daha sonrasında şehir surlarının içine taşındı. Kısa sürede seksene yakın köyde mülke ve 2.300 tebaaya sahip, kendi değirmeni, bira fabrikası ve tarımı olan bir “şehir içinde şehir” hâline geldi.

Spital avlusunun kapısından geçtiğinizde, ortada Evangelische Spitalkirche’yi (Protestan Şifâhane Kilisesi) görürsünüz. Rehberli bir şehir turu sırasında bu kilisenin içini ve dini ve dünyevi figürlerle süslenmiş tavanını görebilirsiniz.

Günümüzde “Şifâhane” binası, Baden-Württemberg’in en önemli bölgesel müzelerinden birine ev sahipliği yapmaktadır. Müzenin en ilgi çekici yanlarından biri, Münihli hayvan ressamı Anton Braith ve Christian Mali’nin tarihi sanatçı atölyeleridir. Sanat koleksiyonunun öne çıkan eserleri arasında ekspresyonist Ernst Ludwig Kirchner’in tabloları ve ksilografileri bulunur. Müze girişinin tam karşısında ise Katolik Şifâhane Kilisesi yer almaktadır.

16. Onaltıncı Durak - Biberach’ın Beşinci Mevsimi (Biberachs fünfte Jahreszeit)

Schützenfest’in sözlük anlamı “Nişancı Festivali”dir. Ancak Biberach’taki Schützenfest, klasik bir nişancı festivali değildir. Her yıl temmuz ayında düzenlenen bu tarihi çocuk ve halk festivali, Biberach yılının en önemli zirvesini oluşturur. Şehirde yıl, “Schützen’den önce” ve “Schützen’den sonra” olarak ikiye ayrılır.

Festival döneminde her yerde görebileceğiniz “Schützen Gülü”, “Schützen Sucuğu”, “Schützen Elbisesi” ve “Schützen Çöreği” gibi unsurlar, festivalin günlük yaşama nasıl yansıdığına örneklerdir. Dört büyük geçit töreninden ikisi, çok sayıda tarihi at arabası eşliğinde yapılır ve çeşitli grupların düzenlediği benzersiz etkinliklerle desteklenir.

On gün boyunca şehirde rengârenk ve tarihi bir program sunulur. Almanya'nın en eski ve en büyük çocuk tiyatrolarından biri olan Schützentheater, festivalin vazgeçilmez bir parçasıdır. Otuzdan fazla gösteride, çocuk oyuncular eski ve yeni masallarla izleyicileri büyüler. Büyük Pazar Meydanı, "Yüzyıllar Boyunca Dans" isimli gösteri ve her yaşa hitap eden birçok dans etkinliğiyle defalarca bir dans salonuna dönüşür.

İlk kez 1650 yılında belgelerde adı geçen "Biberacher Schützenfest", yüzyıllar içinde tüm kasabayı ve bölgeyi etkisi altına alan büyük bir halk festivaline dönüşmüştür. Başlangıçta Protestan ve Katolik okullar tarafından ayrı ayrı kutlanan bu festival, 1824'ten itibaren ortak bir etkinlik haline gelmiştir.

Festivalin en dikkat çekici özelliklerinden biri, Gigelberg'deki çeşitli tarihi grupların canlandırıldığı kamp hayatıdır: İmparatorluk süvarilerinden İsveçli topçulara, köylülerden "Kara Veri"nin haydut çetesine kadar birçok grup burada geleneksel yaşamı yaşatır.

Festivalin coşkusunu ve şehirdeki o özel atmosferi kelimelerle anlatmak mümkün değildir; bunu en iyi Biberach'ta bizzat yaşayarak hissedebilirsiniz. Kamp alanında rahatça oturup bu hareketliliği izleyebilirsiniz. Bir sonraki Schützenfest'te görüşmek üzere, hoşça kalın!

